

Klimatilpasning

Klimaet er i endring. Beregninger i rapporten «Klima i Norge 2100» tilsier en økning av årsmiddeltemperaturen for hele landet på 4,5 °C i 2100, samt mer hyppig og kraftigere nedbør. I lavlandet kan det bli flere dager med temperaturer over 0 °C om vinteren. Beregningene gjelder en situasjon der klimagassutslippene fortsetter å øke. Men selv om det skulle lykkes å begrense utslippene, vil det bli vesentlige endringer.

For landbruket kan høyere temperaturer gi muligheter for økt produksjon. Klimaendringene vil samtidig by på store utfordringer. De mest åpenbare utfordringene er knyttet til ekstremnedbør, ustabile vintre og økt press av plantesykdommer og skadedyr. Tørkesommeren 2018 viser også at vi ikke kan utelukke risiko for periodevis tørke. Uforutsigbart og ustabil klima generelt kan også by på nye utfordringer for både plantedyrking og husdyrhold på mange måter, f.eks. ved våronn og innhøsting. Stordrift og spesialisering øker sårbarheten for landbruket.

For å møte disse utfordringene, må jordbruket arbeide med tilpasning av agronomi og dyrkingssystemer. Sortsutvikling, tilpasning av såtidspunkt og endret gjødslingspraksis kan være aktuelle elementer i dette. Nye plantearter og kulturer kan også være aktuelle tema.

Forebygging av skader på jord og avlinger vil antakelig få økt betydning, spesielt knyttet til anlegg og vedlikehold for å ta unna store nedbørsmengder. Det er allerede store utfordringer med gamle hydrotekniske anlegg på mange planeringsfelt. Hydroteknikk og drenering er dermed aktuelle tema. Dyrkingssystemer med bruk av jorddekkevekster og fangvekster kan også være relevant her.

Tiltak for å bevare og forbedre matjorda får nå større oppmerksomhet. Dette er også relevant i forbindelse med tilpasning til endret klima. Innhold av organisk materiale og jordbiologien har betydning for jordas evne til å danne aggregater og er dermed av betydning for en rekke viktige egenskaper som jordstruktur, vannhusholdning, næringsstoffhusholdning, produktivitet og stabilitet når det gjelder avrenning og erosjon. Tiltak og dyrkingssystemer som ivaretar dette, er aktuelle tema.

Det kan også være aktuelt med prosjekter som belyser hvilken betydning endrede klimabetingelser, herunder økt risiko for spredning av fremmede arter og plante- og dyresykdommer, vil ha forvaltning og prioriteringer av naturmangfold og kulturminner i jordbrukets kulturlandskap.